

DECRET 130/1998, de 12 de maig, pel qual s'estableixen mesures de prevenció d'incendis forestals en les àrees d'influència de carreteres. (DOGC núm. 2656, 09.06.1998)

Molts incendis forestals esdevinguts en els darrers anys s'inicien en zones de gran ús antròpic properes a zones forestals, essent les vies de comunicació una d'aquestes àrees.

Per consegüent, cal desenvolupar una normativa específica de tractament de la vegetació en les àrees confinants amb les vies de comunicació per reduir la possibilitat d'inici de foc, disminuint la càrrega de combustible.

La normativa que es desenvolupa en aquest Decret marca dos tipus d'actuacions a fer al voltant de les carreteres: disminució de la càrrega de combustible i accions sobre la vegetació més piròfila. La normativa també diferencia els treballs a realitzar segons la importància de la via de comunicació i l'àrea que travessa. Altres factors previstos són l'ús d'herbicides en els tractaments de reducció de la biomassa i la possibilitat de realitzar les actuacions de forma planificada per tal de facilitar les tasques per a l'execució dels treballs.

Per la seva especial importància en la prevenció d'incendis forestals al voltant de noves infraestructures viàries, s'inclouen factors a tenir en compte en les avaluacions d'impactes ambientals en la construcció de noves infraestructures, referents a mapes de combustibilitat, continuïtat de la massa forestal, graus d'inflamabilitat de la vegetació i anàlisi dels incendis produïts a la zona que travessa la nova via de comunicació.

D'acord amb l'informe favorable de la Comissió de Govern Local de Catalunya;

D'acord amb el dictamen de la Comissió Jurídica Assessora;

A proposta del conseller d'Agricultura, Ramaderia i Pesca i d'acord amb el Govern,
Decreto:

Article 1

Objecte i àmbit

És objecte d'aquest Decret l'establiment de mesures de prevenció d'incendis forestals durant el període comprès entre el 15 de març i el 15 d'octubre de cada any, a les àrees d'influència o franja de cinc-cents metres que envolta les carreteres, les autovies i les autopistes de Catalunya, sigui quina sigui la seva titularitat, que transcorrin per terrenys que són forestals segons l'article 2 de la Llei 6/1988, de 30 de març, forestal de Catalunya, inclosos en els termes municipals declarats d'alt risc d'incendi forestal pel Decret 64/1995, de 7 de març.

Article 2

Definicions

Als efectes d'aquest Decret, s'entén per:

a) Zona de seguretat: franja de terreny lliure de vegetació arbustiva, herbàcia seca i de restes vegetals morts. Pel que fa a la vegetació arbòria no podrà suposar la continuïtat entre les capçades d'ambdues bandes de la via, com tampoc la de la massa forestal que confina a cada banda.

b) Zona de protecció: franja de terrenys formada per una massa arbrada i/o arbustiva aclarida, que evita la continuïtat vertical i horitzontal entre els estrats arbustiu i arbori.

El recobriment de la massa arbòria haurà de ser inferior al 75% del total.

c) Element funcional: tota zona permanentment afectada per la conservació de la carretera o per l'explotació del servei públic viari, com les destinades a descans, estacionament, serveis de control de trànsit, instal·lacions per a l'explotació de la via, auxili i atenció mèdica d'urgència, peatges, parades d'autobusos i altres finalitats auxiliars de la via.

d) Plataforma: zona de la via destinada a l'ús dels vehicles, formada per la calçada i els vorals.

e) Voral: cadascuna de les franges disposades a ambdós costats de la calçada, que serveix per contenir el ferm i per donar un marge de seguretat als vehicles i als vianants.

f) Calçada: la zona construïda i condicionada per a la circulació de vehicles.

g) Cuneta: rasa o conducció situada a la vora de la carretera, destinada a recollir les aigües de la pluja que s'escorren per la calçada i els talussos.

Article 3

Organismes responsables de l'execució dels treballs

Els organismes responsables de les carreteres o les empreses concessionàries de vies o d'elements funcionals de la carretera estan obligats a mantenir unes zones de seguretat i de protecció en les condicions que es determinen en aquest Decret, en els terrenys que siguin de domini públic o propietat de l'Administració.

Article 4

Zona de seguretat

4.1 S'ha de mantenir una zona de seguretat d'1 m a partir de l'extrem exterior de la calçada. En el cas d'existir vorals pavimentats, la zona de seguretat d'1 m serà considerada a partir de l'aresta del paviment.

4.2 L'amplada de la zona de seguretat podrà ser ampliada, excepcionalment, en aquells trams de màxim risc d'incendis forestals, cosa que haurà de ser especificada i justificada per la Direcció General del Medi Natural, amb l'informe previ de l'organisme responsable de la via. Aquesta amplada s'haurà de definir abans del 31 de desembre de cada any per tal de poder-la incorporar a les previsions de conservació.

4.3 Els treballs a realitzar en aquesta zona són:

a) Segar la vegetació herbàcia.

b) Estassar la vegetació arbustiva.

c) Aclarir els arbres per tal d'evitar la continuïtat horitzontal entre les seves capçades, fins arribar al 75%. En queden exceptuades les formacions lineals d'arbrat separades de nuclis boscosos.

4.4 Les restes procedents d'aquests treballs, juntament amb les restes vegetals mortes no podran restar a la zona de seguretat, excepte quan per esmicolació quedin de mides inferiors (5 cm) i esteses homogèniament sobre la franja. Les restes amb mides superiors a 5 cm podran romandre esteses a la zona durant tres dies des del tractament fins a procedir-ne a l'eliminació. En cas que s'opti per cremar-les, l'eliminació es podrà realitzar per qualsevol mitjà que asseguri la seva finalitat, es podran transportar a àrees amb cremadors controlats o es podran utilitzar cremadors mòbils.

4.5 En el cas d'utilitzar el foc per a l'eliminació de restes vegetals, en època de risc d'incendi compresa entre el 15 de març i el 15 d'octubre s'haurà de sol·licitar l'autorització corresponent.

Article 5

Zona de protecció

5.1 En les autopistes i les autopistes la zona de protecció de la carretera tindrà una amplada mínima de 3 m, i en la resta de les carreteres objecte d'aquest Decret aquesta amplada mínima serà de 2 m. En ambdós casos aquesta distància es comptarà a partir de la línia externa de la zona de seguretat definida a l'article 4.1, mesurant aquesta amplada en direcció paral·lela al talús natural.

5.2 Els treballs a realitzar en la zona de protecció seran els següents:

a) Estassar la vegetació arbustiva per tal d'evitar la continuïtat horitzontal entre els matolls, així com evitar la continuïtat vertical entre l'estrat arbustiu i l'estrat arbori.

b) Aclarir els arbres per tal d'evitar la continuïtat horitzontal entre les capçades. En queden exceptuades les formacions lineals d'arbrat separades dels nuclis boscosos.

c) Esporgar matolls i arbres per tal que no hi hagi contacte entre els dos estrats de vegetació.

En el cas que en la zona de protecció de carretera no hi hagi estrat arbori, es farà una estassada selectiva sobre l'estrat arbustiu, a fi de crear la discontinuïtat horitzontal. Es prioritzarà l'estassada de les espècies arbustives i aquesta es realitzarà en funció del major al menor grau d'inflamabilitat de les espècies.

5.3 Les restes generades dels treballs anteriors hauran de complir el que estableix l'article 4.4.

5.4 L'amplada de la zona de protecció podrà ser ampliada excepcionalment en aquells trams de màxim risc d'incendis forestals, cosa que haurà de ser especificada i justificada per la Direcció General del Medi Natural, amb informe previ de l'organisme responsable de la via. Aquesta amplada s'haurà de definir abans del 31 de desembre de cada any per tal de poder-la incorporar a les previsions de conservació.

Article 6

Herbicides i retardadors de creixement

6.1 La utilització d'herbicides i retardadors de creixement per a l'eliminació o retard del creixement de massa arbustiva o estrat herbaci haurà de ser degudament justificada i constarà explícitament en el pla previst a l'article 7.

Les empreses que facin els tractaments han d'estar inscrites al Registre oficial d'establiments i serveis plaguicides.

S'hauran de subscriure els contractes de cada aplicació on figuraran els productes, les dosis i el termini de seguretat d'acord amb l'article 10.3.2 del Reial decret 3349/1983, de 30 de novembre, pel qual s'aprova la Reglamentació tecnosanitària per a la fabricació, la comercialització i la utilització de plaguicides.

Els productes a utilitzar han d'estar inscrits al Registre oficial de productes i material fitosanitaris del Ministeri d'Agricultura, Pesca i Alimentació i es compliran les condicions que figuren en les etiquetes dels seus envasos.

En l'aplicació es tindrà en compte el que preveu la Resolució de la Direcció General de Producció i Indústries Agroalimentàries de 15 de maig de 1984, sobre regulació de l'ús de plaguicides per prevenir danys a animals en pastura.

Els productes amb acció herbicida no s'utilitzaran en cap cas en la neteja inicial, llevat que es realitzi posteriorment la retirada de restes vegetals mortes. Tanmateix, no es podran utilitzar en les carreteres que transcorrin per superfícies incloses al Pla d'espais d'interès natural excepte si compten amb les autoritzacions previstes al Decret 21/1991, sobre prevenció i lluita contra les plagues forestals.

6.2 Es permetrà l'ús puntual d'herbicides autoritzats en el contacte entre la zona pavimentada i la cuneta de formigó, en obres de fàbrica, juntes de murs i altres indrets on, en general, es tracti d'evitar el creixement de plantes aïllades voltades de paviment o de formigó, per tal de no danyar-ne les estructures.

Article 7

Plans d'execució dels treballs

7.1 Per facilitar el que estableix aquest Decret els organismes responsables dels vials presentaran a la Direcció General del Medi Natural un pla de treball, elaborat d'acord amb les directrius d'aquesta Direcció General, amb vigència anual, biennal o triennal per a la prevenció dels incendis a les zones de seguretat a les carreteres. Pel que fa a les zones de protecció hauran de presentar un pla triennal, en ambdós casos aquests plans recolliran les actuacions previstes per trams de carretera (fent referència al quilòmetre), desglossades per comarques, èpoques i anys d'actuació.

7.2 D'acord amb l'establert a la normativa vigent, la tramitació dels plans de treball de les societats concessionàries d'autopistes es realitzarà a través de la delegació del Govern en aquells organismes.

7.3 L'aprovació dels plans per part de la Direcció General del Medi Natural implicarà l'autorització dels treballs fixats en l'esmentat pla, en les èpoques i els llocs assenyalats. Aquesta aprovació serà comunicada expressament al titular del vial i als municipis afectats. Transcorreguts dos mesos des de la presentació del pla sense que la Direcció General del Medi Natural hagi comunicat resolució expressa, el pla s'entendrà aprovat.

7.4 Per a l'inici dels treballs inclosos en el pla aprovat només caldrà comunicar-ho a la Direcció General del Medi Natural, com a mínim 10 dies abans de començar els treballs.

Article 8

Mesures extraordinàries

Totes les autoritzacions per realitzar els treballs romandran suspeses en el cas d'entrada en vigor de les mesures extraordinàries de l'article 18 del Decret 64/1995, de 7 de març.

Article 9

Actuacions a les carreteres que travessin àrees incloses al Pla d'espais d'interès natural

9.1 A les carreteres que travessin terrenys inclosos al Pla d'espais d'interès natural s'aplicaran les mesures establertes en aquest Decret, sempre que no contravinguin la normativa específica de protecció de cada espai i les determinacions dels plans especials de protecció del medi natural i del paisatge corresponents. Els òrgans gestors dels espais de protecció especial afectats per les actuacions hauran d'informar preceptivament els plans de treball definits a l'article 7 d'aquest Decret.

9.2 Els informes seran tramesos a la Direcció General del Medi Natural en el termini de 10 dies i hauran de proposar les mesures addicionals aplicables a l'espai corresponent, les quals podran ser considerades en la resolució d'aprovació dels plans de prevenció. Les oficines comarcals del Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca comunicaran l'inici dels treballs en aquestes àrees a l'òrgan gestor de l'espai de protecció especial.

Article 10

Incendis

La Direcció General del Medi Natural elaborarà una relació dels incendis originats a les zones de seguretat i de protecció de les carreteres, de manera que es pugui tenir un coneixement precís dels trams de carretera on s'han produït aquests incendis i de les seves causes.

Anualment la Direcció General del Medi Natural emetrà un informe de les dades esmentades i el posarà en coneixement dels organismes responsables esmentats a l'article 3 i de les entitats municipals.

Article 11

Estudi d'impacte ambiental en les carreteres

11.1 En l'execució de noves infraestructures viàries s'han d'incloure mesures preventives d'incendis. A aquests efectes, l'estudi d'impacte haurà de contenir, a més dels requisits establerts pel Decret 114/1988, de 7 d'abril, d'avaluació d'impacte ambiental, el següent:

- a) Mapes de combustibilitat i inflamabilitat de la vegetació existent en una franja perimetral de 100 m a ambdues bandes de la plataforma.
- b) Anàlisi de la continuïtat i superfície de les masses forestals que hi hagi a la franja perimetral esmentada al paràgraf anterior, en cas de produir-se un hipotètic incendi.
- c) Anàlisi de les dades dels incendis i de les causes en els trams preexistents o similars.

11.2 L'estudi d'impacte haurà de preveure la necessitat o no d'incloure en tota la carretera projectada o en algun dels seus trams les mesures de prevenció d'incendis descrites a continuació, així com d'altres que tinguin com a finalitat minimitzar el risc d'incendi forestal.

- a) Disseny específic per a cunetes i línies de protecció dels talussos.

- b) Situació i característiques dels elements funcionals de les carreteres, especialment pel que fa a les àrees de descans.
- c) Determinació dels punts de les vies que han de comptar amb accés directe de forma restringida a les pistes forestals de servei.
- d) Accessibilitat a la massa a partir de senders traçats pels desmunts.
- e) Punts de reserva hídrica a partir de l'aprofitament de les aigües d'escorrentia.
- f) Pantalles vegetals d'alt contingut hídric.
- g) Sistemes de detecció i alarma.
- h) Sistemes de senyalització de risc.
- i) Mesures adreçades a disminuir el risc durant l'execució dels treballs.

11.3 Les mesures de prevenció d'incendis esmentades a l'apartat anterior han de comptar, en tot cas, amb l'informe favorable de la Direcció General d'Emergències i Seguretat Civil del Departament de Governació.

Article 12

Revegetació de talussos i desmunts

Per a la vegetació de talussos cal seleccionar espècies de baixa inflamabilitat que dificultin l'inici i la propagació del foc. Alguns criteris per a la selecció d'aquestes espècies són els següents:

- a) Evitar les espècies que continguin olis essencials i altres compostos orgànics volàtils i altament inflamables.
- b) Prioritzar les espècies que mantenen les fulles verdes i un alt contingut hídric en els teixits durant l'estiu, les que presenten una menor relació superfície/volum (plantes d'estructura compacta) i les que generen poques restes fines.
- c) Afavorir les espècies les fulles i les restes de les quals es descomponen amb més rapidesa.
- d) Afavorir les espècies de fusta densa i alta capacitat calòrica, que necessiten absorbir una gran quantitat de calor abans d'encendre's.

Disposició final

Es faculta el conseller d'Agricultura, Ramaderia i Pesca per adoptar les mesures que calguin per a l'aplicació d'aquest Decret.

Barcelona, 12 de maig de 1998

Jordi Pujol
President de la Generalitat de Catalunya

Francesc Xavier Marimon i Sabaté
Conseller d'Agricultura, Ramaderia i Pesca